Lietas arhīva Nr. CA-2555-20/24
ECLI:LV:RAT:2020:1214.C30488320.7.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**
2020.gada 14.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Marika Bebriša,
tiesnese Ineta Ozola un tiesnesis Normunds Riņķis,
izskatīja rakstveida procesā, Rīgā, Brīvības bulvārī 34, civillietu /pers. A/ prasībā pret /Akciju sabiedrība/par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas par visu darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 28.augusta spriedumu.

## Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ cēlis Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību pret atbildētāju /Akciju sabiedrība/ par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas par visu darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu.

Prasībā, pamatojoties uz Darba likuma 112.panta pirmo daļu, 124.panta pirmo un otro daļu, 125.pantu, 126.panta pirmo daļu, prasītājs lūdzis tiesu atzīt atbildētāja uzteikumu par spēkā neesošu; piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku; atjaunot prasītāju darbā pie atbildētāja un vienlaikus izbeigt darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju ar tiesas spriedumu.

Prasības papildinājumos prasītājs lūdzis piedzīt no/Akciju sabiedrība/ par labu /pers. A/ vidējo izpeļņu par darba tiesisko attiecību piespiedu kavējuma laiku 4344,93 *euro;* atvaļinājuma kompensāciju 315,48 *euro,* kā arī noteikt šajā daļā sprieduma nekavējošu izpildi.

[2] Pirmās instances tiesā sniegtajos paskaidrojumos par prasību atbildētāja prasību neatzīst, norādot, ka darba tiesiskās attiecības uzteiktas atbilstoši Darba likuma prasībām.

[3] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas **2020.gada 28.augusta spriedumu prasība noraidīta** šādu motīvu dēļ.

[3.1] Tiesa konstatēja, ka lietā nepastāv strīds par šādiem faktiem:

[3.1.1] Saskaņā ar 2016.gada 20.decembrī starp prasītāju un /Akciju sabiedrība A/ tika noslēgts darba līgums Nr.32/206, ar kuru prasītājs tika pieņemts darbā par pārdošanas speciālistu, nosakot darbinieka pamata darba vietu /adrese A/.

2018.gada 29.jūnijā starp prasītāju, /Akciju sabiedrība A/ un /Akciju sabiedrība B/ noslēgts Pārjaunojuma līgums, saskaņā ar kuru iepriekšējā darba devēja vietā saistībā iestājas jaunais darba devējs -/Akciju sabiedrība B/kurš 2018.gada 2.jūliju pārņem visas darba devēja saistības.

[3.1.2] Ar 2019.gada 1.februāra paziņojumu /Akciju sabiedrība B/ informējis prasītāju, ka darba devējs ir nolēmis nodot papildus saimniecisko darbību (patstāvīga importēto automobiļu un citu vieglo transportlīdzekļu pārdošana) kā atsevišķu organizatoriski saimniecisku vienību (uzņēmuma patstāvīgo daļu) /Akciju sabiedrība/ ar 2019.gada 1.martu, tādējādi /Akciju sabiedrība B/ zaudē darba devēja statusu un tā vietā darba devēja statusu iegūst atbildētājs.

Prasītājs ar paziņojumu iepazīstināts 2019.gada 1.februārī, apliecinot, ka piekrīt, ka atbildētājs pārņems visas saistības, kas izriet no starp prasītāju un/Akciju sabiedrība B/noslēgtā darba līguma.

[3.1.3] /Akciju sabiedrība/2020.gada 31.martā uzteikusi prasītājam darba līgumu, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu sakarā ar atsevišķu darbinieku skaita samazināšanu, norādot, ka darba līgums tiks izbeigts pēc Darba likuma 103.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktā termiņa. Ar uzteikumu prasītājs iepazīstināts 2020.gada 31.martā.

[3.2] Tiesa konstatēja, ka atbildētājs izbeidzis darba tiesiskās attiecības ar prasītāju saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, uzteikuma pamatojumā norādot, ka ar 2020.gada 30.marta lēmumu "Par atsevišķu amatu darbinieku skaita samazināšanu" ir tikušas likvidētas divas pārdošanas speciālista amata vietas, kā arī likvidēts auto tirdzniecības laukums (/adrese A/) kurā strādā prasītājs.

Papildus uzteikumā norādīts, ka tikusi veikta izvērtēšana atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmās daļas nosacījumiem, un konstatēts, ka prasītāja darba rezultāti ir sliktāki salīdzinot ar citiem šajā amatā strādājošajiem, kā arī prasītājam darba tiesisko attiecību laikā piemērots rājiens. Uzteikumā prasītājs tika informēts, ka darba devējam nav iespējas viņu nodarbināt citā amatā, jo nav vakantu amata vietu.

[3.3] Tiesa konstatēja, ka apstrīdētais uzteikums pamatots ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, kas noteic darba devēja tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, vienīgi pamatojoties uz apstākļiem, kas saistīti ar darbinieka uzvedību, viņa spējām vai ar saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumos, ja tiek samazināts darbinieku skaits.

Darbinieku skaita samazināšana atbilstoši Darba likuma 104.pantam ir darba līguma uzteikums tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar darbinieka uzvedību vai viņa spējām, bet ir pietiekami pamatots ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā.

[3.3.1] Tiesa secināja, ka no /Akciju sabiedrība/2020.gada 30.marta valdes lēmuma Nr.R-30/03/2020 "Par atsevišķu amatu darbinieku skaita samazināšanu" izriet, ka sakarā ar COVID – 19 izplatību un valdības ieviestajiem pasākumiem tā izplatības mazināšanai, sakarā ar būtiski ekonomiskās situācijas pasliktināšanos, paredzot, ka samazināsies darba devēja ieņēmumi darba devējs izvērtējis, ka darba devējam ir divi transportlīdzekļu tirdzniecības laukumi un attālums starp viņiem ir 400m, tālab minēto tirdzniecības laukumu uzturēšana nav lietderīga un slēdzot vienu no tiem iespējams samazināt darba spēka un uzturēšanas izmaksas. Izskatot jautājumu valde lēmusi, ka slēdzot transportlīdzekļu tirdzniecības laukumu attiecīgi tiks likvidēta nodarbinātā pārdošanas speciālista amata vieta.

Darba devējs, ņemot vērā ekonomiskās situācijas pasliktināšanos, likvidē arī otra tirdzniecības laukumā nodarbinātā pārdošanas speciālista amata vietu, minēto darba vietu pārceļot uz saistīto uzņēmumu /Akciju sabiedrība C/

[3.3.2] Prasības pieteikumā norādīto, ka tirdzniecības laukums /adrese A/ nav ticis slēgts (likvidēts) un joprojām darbojas, tiesa atzina par nepamatotu uzskatu, jo no 2020.gada 29.maija Tirdzniecības laukuma nodošanas – pieņemšanas akta konstatējams, ka /Akciju sabiedrība/ kā nomnieks nomāto transportlīdzekļa tirdzniecības laukumu /adrese A/ atbrīvojis un nodevis iznomātājam /sabiedrība ar ierobežotu atbildību/

[3.4] Tiesa atzina, ka lietā nav strīda, ka prasītājs ticis nodarbināts likvidētā transportlīdzekļa tirdzniecības laukumā /adrese A/, bet otrs pārdošanas speciālists ticis pārcelts uz saistīto uzņēmumu /Akciju sabiedrība C/ noslēdzot attiecīgu pārjaunojuma līgumu.

No /Akciju sabiedrība/ 2020.gada 30.marta valdes lēmumu Nr.R-30/03/2020 "Par atsevišķu amatu darbinieku skaita samazināšanu" tiesa konstatēja, ka /Akciju sabiedrība/ ir likvidētas abas pārdošanas specialista amata vietas.

Ar prasītāju darba tiesiskās attiecības tika izbeigtas saskaņā ar 2020.gada 3.marta uzteikumu, saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu.

Tādējādi tiesa atzina, ka atbildētājs lietā ir pierādījis faktu, ka /Akciju sabiedrība/ir notikusi darbinieku skaita samazināšana, likvidējot abas transportlīdzekļu pārdošanas speciālista amata vietas un slēdzot vienu tirdzniecības laukumu, ko atbildētājs ir pierādījis un redzams no lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem.

[3.4.1] Norādot, ka tiesas kompetencē neietilpst izvērtēt minēto (Darba likuma 104.panta pirmajā daļā minēto) pasākumu veikšanas nepieciešamību un lietderību, jo šo jautājumu izlemšana ietilpst tikai darba devēja kompetencē, tiesa izskaidroja, ka konstatējot, ka uzņēmumā ir veikti šāda rakstura pasākumi un to rezultātā objektīvi nav iespējams saglabāt darbinieka iepriekšējos darba apstākļus vai nodarbinātības noteikumus, tai jāatzīst, ka darba devēja uzteikums ir tiesiski pamatots. Ievērojot darba devēja likumā noteikto kompetenci, tiesai nav tiesību izvērtēt, vai atbildētājam ņemot vērā ekonomisko situāciju valstī sakarā ar COVID – 19 izplatību un valdības ieviestajiem pasākumiem bija pamats samazināt darbinieku skaitu, likvidējot abas pārdošanas speciālista amata vietas.

[3.4.2] Tiesa neatzina par pamatotu prasītāja argumentu, ka, uzteicot darba līgumu, darba devējs nav ievērojis Darba likuma 102.pantā noteikto pienākumu, jo apstrīdētajā darba devēja uzteikumā atbildētāja ir norādījusi apstākli, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā - ka tiek samazināts darbinieku skaits un likvidētas divas pārdošanas speciālista amata vietas.

[3.4.3] Tiesa uzskatīja, ka prasītājs nepamatoti norādījis, ka darba devējam atlaižot prasītāju no darba, bija jāvadās pēc Darba likuma 108.panta otrās daļas nosacījumiem, jo priekšroka starp abiem pārdošanas speciālistiem turpināt darba tiesiskās attiecības būtu tieši prasītājam, jo šī likuma norma uzliek pienākumu darba devējam izvērtēt darbinieku kvalifikāciju, darba rezultātus un citus apstākļus tikai tajā gadījumā, kad tiek samazināti vienāda līmeņa darbinieki.

[3.4.3.1] No lietas materiāliem un atbildētāja paskaidrojumiem tiesas sēdē tiesa secināja, ka /Akciju sabiedrība/nav

darba tiesisko attiecību ar otru pārdošanas speciālistu /pers. B/, jo otrs pārdošanas speciālists /pers. B/ uz pārjaunojuma līguma pamata ir nodibinājis darba tiesiskās attiecības ar darba devēja saistīto uzņēmumu, citu juridisko personu – /Akciju sabiedrība C/

Tiesa secināja, ka pamatojoties uz Civillikuma 1867. – 1880.pantiem, pārjaunojot saistību - tajā skaitā darba līguma attiecības, darba devēja vietā saistībā iestājas jauns darba devējs /Akciju sabiedrība C/un minētā pārjaunojuma rezultātā agrākā saistība ar atbildētāju ir pilnībā izbeigta, jo radusies jauna saistība jeb citas darba tiesiskās attiecības.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzina, ka darba devējam/Akciju sabiedrība/ nebija nepieciešamības izvērtēt prasītāja kvalifikāciju un darba rezultātus, jo abi transportlīdzekļu pārdošanas speciālisti atbrīvoti no darba tiesiskajām attiecībām.

[3.4.3.2] Tiesa norādīja, ka Darba likuma 108.pants uzliek darba devējam pienākumu izvērtēt darbinieku priekšrocības turpināt darba tiesiskās attiecības darbinieku skaita samazināšanas gadījumā. Šādu izvērtējumu nepieciešams veikt starp tiem darbiniekiem, kuri veic tādu pašu vai līdzīgu darbu, gadījumos, ja paredzēts atlaist vienu vai vairākus no šiem darbiniekiem. Savukārt šāds izvērtējums nav jāizdara, ja no darba paredzēts atlaist vienīgo darbinieku, kas veica uzņēmumā attiecīgo darbu.

Prasītājs un otrs darbinieks /pers. B/ bija vienīgie atbildētāja transportlīdzekļu pārdošanas speciālisti, ar kuriem darba tiesiskās attiecības izbeigtas, līdz ar to atbildētājam nebija jāizvērtē prasītāja un citu darbinieku priekšrocības turpināt darba tiesiskās attiecības vērtējumu.

[3.5] Tiesa atzina, ka darba tiesisko attiecību uzteikums ir tiesiski pamatots un atbilst noteiktajai darba līguma uzteikšanas kārtībai.

Nekonstatējot pamatu atzīt, ka prasītājs prettiesiski atlaists no darba, tiesa secināja, ka nav pamata prasītāju atjaunot iepriekšējā darbā, ar tiesas spriedumu izbeigt darba tiesiskās attiecības un piedzīt no atbildētāja atlīdzību par darba piespiedu kavējumu, izmaksājot vidējo izpeļņu.

[4] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 28.augusta spriedumu prasītājs pārsūdzējis pilnā apmērā **Apelācijas sūdzībā minēti šādi argumenti.**

[4.1] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka atbildētājs ir likvidējis tikai divas no četrām amata vietām un atbrīvojis divus no četriem darbiniekiem. No lietas materiāliem un atbildētāja liecībām izriet, ka vērtējums ir veikts starp diviem atbrīvotajiem darbiniekiem, nemaz nevērtējot visus pārējos šī amata darbiniekus, līdz ar to prasītājs uzskata atbildētāja uzteikumu par netaisnu.

Tiesa nav ņēmusi vērā attiecīgajā amatā strādājošo darbinieku skaitu un līdz ar to kļūdaini nonākusi pie secinājuma, ka nav nepieciešams vērtēt darbinieku kvalifikāciju un priekšrocības turpināt darba tiesiskās attiecībās un sniegusi neskaidru atziņu par 108.panta pirmās daļas prasību.

[4.2] Apelators norāda, ka atbilstoši atbildētāja 2020.gada 30.marta lēmumam Nr.R-30/03/2020, /pers. B/ tika pārcelts darbā pie /Akciju sabiedrība C/bet pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka Darba likums šādu pārcelšanu pie cita darba devēja vispār nepieļauj.

Tiesa norādījusi, ka lietā nav strīda, ka prasītājs ticis nodarbināts likvidētā transportlīdzekļa tirdzniecības laukumā /adrese A/ un otrs pārdošanas speciālists ticis pārcelts uz saistīto uzņēmumu /Akciju sabiedrība C/noslēdzot attiecīgu pārjaunojuma līgumu.

Apelatoram nav saprotams uz kādu dokumentu pamata tiesa ir secinājusi, ka starp /Akciju sabiedrība C/ un /pers. B/ ir noslēgts pārjaunojuma līgums, jo šādi dokumenti tiesai netika sniegti, un otrkārt, atbildētājs nevar pārcelt /pers. B/ uz citu uzņēmumu, jo darba tiesiskās attiecības ir nodibināmas uz darba līguma pamata, nevis pārjaunojuma līgums.

/Akciju sabiedrība C/nav jaunais darba devējs, bet gan ir cits darba devējs, un atbildētāja darbinieka pāreja darba tiesiskajās attiecībās pie /Akciju sabiedrība C/šajā gadījumā, nav atbilstoša Darba likuma normām un prasībām.

Tāpat tiesa nav ņēmusi vērā, ka atbildētājs un norādītā /Akciju sabiedrība C/ir saistītie uzņēmumi, par ko liecina publiskā Uzņēmumu reģistra datu bāze.

[4.3] Apelators norāda, ka tiesa nav ņēmusi vērā arī to, ka atbilstoši atbildētāja 2020.gada 30.marta lēmumam Nr.R-30/03/2020 un sniegtajiem paskaidrojumiem, prasītāja rezultāti ir bijuši sliktāki nekā /pers. B/, taču atbilstoši atbildētāja iesniegtajiem pierādījumiem, proti, atbildētāja valdes locekļa e-pastam (no 2020.gada 27.maija), kas pievienots lietas materiāliem, prasītājs ir ne tikai pārdevis vairāk automašīnu, nekā /pers. B/, bet arī nopelnījis darba devējam vairāk naudas nekā /pers. B/ un pārējie pārdošanas speciālisti, par ko arī saņēmis no atbildētāja lielāku atalgojumu nekā pārējie šī amata darbinieki.

Tiesa ņēmusi vērā tikai neskaidro atbildētāja Darba rezultātu salīdzinājuma atskaiti, kurā norādīti tikai uzskaites mēneši, bet nav norādīts uzskaites gads, kā arī šajā tabulā ir norādīti kaut kādi neskaidri atgūšanas procenti no kaut kādiem skaitļiem.

[4.4] Prasītājs uzskata, ka atbildētājs atbilstoši Darba likuma 125.pantam nav pierādījis uzteikuma pamatotību, proti nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas apliecinātu, ka darba uzteikums prasītājam būtu saistīts ar lēmumā norādītiem

apgalvojumiem par prasītāja zemāku kvalifikāciju vai sliktākiem darba rezultātiem salīdzinājumā ar pārējiem šajā amatā esošajiem darbiniekiem, nav arī pierādījis nepieciešamību starp visām attiecīgajā struktūrvienībā esošajām amata vietām likvidēt tieši pārdošanas speciālista amata vietu, saglabājot citus amatus.

[5] Paskaidrojumos par apelācijas sūdzību atbildētājs norādījis, ka apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu un neatzīst.

[6] Pamatojoties uz 2020.gada 5.jūnija COVID-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka konkrētajā civillietā pastāv iespēja nodrošināt lietas dalībnieku procesuālās tiesības, arī nerīkojot mutvārdu tiesas sēdi, un vienbalsīgi atzīst, ka lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā veicama rakstveida procesā.

Pusēm 2020.gada 19.oktobrī nosūtīts tiesas paziņojums par lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

[7] Prasītājs tiesas noteiktajā termiņā iesniedzis atsauksmi par atbildētāja paskaidrojumiem, kurā precizē piedzenamo summu, lūdzot piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam vidējo izpeļņu par darba tiesisko attiecību piespiedu kavējuma laiku 10 578,96 *euro*;

atvaļinājuma kompensāciju par darba tiesisko attiecību piespiedu kavējuma laiku 736,12 *euro*; noteikt sprieduma nekavējošu izpildi, vienlaikus izsniedzot attiecīgu izpildu rakstu.

Papildus prasītājs norādījis, ka atbildētājs nav sniedzis tiesai pierādījumus, kas apliecinātu prasītāja pamatotu atlaišanu sakarā ar darbinieku štata samazināšanu, jo prasītājs nav ticis iepazīstināts ar vērtēšanas kritērijiem un to saturu. Atbildētājs paskaidrojumos norādījis, ka pie atbildētāja strādāja četri darbinieki, kuri uz darba līguma pamata bija darba tiesiskajās attiecībās ar profesiju klasifikatora kodu 3322 09 "Pārdošanas SPECIĀLISTS", bet tas nemaz nav bijis pieļaujams, jo prasītāja ieskatā visi četri darbinieki pildīja vienas un tās pašas pārdošanas speciālista funkcijas.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs nav atspēkojis prasītāja apgalvojumu, ka viņam ir bijuši labāki rezultāti, kā arī nav atspēkojis prasītāja apgalvojumu, ka viņam bijušas vislielākās (naudas izteiksmē) ikmēneša piemaksas pie algas, kas apliecina viņa teikto par labākiem pārdošanas rezultātiem.

**Motīvu daļa**

**Iepazinusies ar prasību, apelācijas sūdzību un izvērtējusi visus pierādījumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas šādu motīvu dēļ:**

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā. Ņemot vērā apstākli, ka pirmās instances tiesas spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apjomā, tad arī prasība apelācijas kārtībā tiek izskatīta pēc būtības pilnā apmērā.

[9] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ka, ja tiesa atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija, pārbaudījusi un novērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir izvērsta, pareiza un pilnībā pietiekama, līdz ar ko saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem, pievienojas pirmās instances tiesas veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, papildus izvērtējot apelācijas sūdzībā minētos argumentus.

[9.1] Lietā nav strīda par faktu, ka starp prasītāju un atbildētāju līdz 2020.gada 30.aprīlim pastāvēja darba tiesiskās attiecības, jo prasītājs veica pārdošanas speciālista pienākumus atbildētāja transportlīdzekļu tirdzniecības laukumā adresē /adrese A/.

/Akciju sabiedrība/2020.gada 31.martā uzteikusi prasītājam darba līgumu, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu sakarā ar atsevišķu darbinieku skaita samazināšanu.

[9.1.1] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka saistībā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta piemērošanu darba tiesisko attiecību uzteikumā vērā ņemamas šādas judikatūras atziņas.

"Uzteikumā, kas pamatots ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, netika minēts neviens no Darba likuma 104.pantā noteiktajiem darbinieku skaita samazināšanu pamatojošajiem apstākļiem: proti, vai darba devēja uzņēmumā veikti saimnieciska, organizatoriska, tehnoloģiska vai līdzīga rakstura pasākumi, turklāt, vai tie ir neatliekami un vai tie ir pietiekami pamatoti. Šāds uzteikums nevar būt pamats darba līguma izbeigšanai pēc Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta.(..) Šādi lēmumi/rīkojumi atzīstami par nepieciešamu priekšnoteikumu uzteikumam pēc Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta". (*Augstākās tiesas 2016.gada 21.decembra spriedums lietā Nr.SKC-2285/2016 (C31310015) 9.punkts*).

"Tiesas kompetencē neietilpst izvērtēt darba devējas veikto saimnieciska un organizatoriska rakstura pasākumu lietderību. Taču tas nenozīmē, ka tiesa ir atbrīvota no pienākuma pārbaudīt, vai darbinieku skaita samazināšana reāli ir notikusi". (*Augstākās tiesas 2012.gada 14.novembra sprieduma lietā Nr.SKC-1844/2012 (C26065511) 17.punkts*).

[9.1.2] 2020.gada 31.marta uzteikuma pamatojumā norādīts, ka ar 2020.gada 30.marta /Akciju sabiedrība/valdes lēmumu "Par atsevišķu amatu darbinieku skaita samazināšanu" tiek likvidētas divas pārdošanas speciālista amata vietas, kā arī likvidēts auto tirdzniecības laukums adresē /adrese A/, kurā strādā prasītājs.

/Akciju sabiedrība/valdes 2020.gada 30.marta lēmumā "Par atsevišķu amatu darbinieku skaita samazināšanu" norādīts pamatojums auto tirdzniecības laukuma adresē /adrese A/, kurā strādā prasītājs, likvidācijai, kā arī pamatojums divu šajā laukumā nodarbināto pārdošanas speciālista amata vietu likvidācijai.

[9.1.2.1] Lietā konstatējams, ka tirdzniecības laukums, kas atradās /adrese A/, ir slēgts, jo to pierāda 2020.gada 29.maijā starp atbildētāju un tirdzniecības laukuma īpašnieku /sabiedrība ar ierobežotu atbildību/ parakstītais pieņemšanas-nodošanas akts, ar kuru minētais tirdzniecības laukums tiek nodots atpakaļ īpašniekam, kā arī informācija no VID publiskojamās datu bāzes par atbildētāja struktūrvienībām.

[9.1.2.2] Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka uzteikumā norādītie pasākumi tikuši īstenoti, un analogi pirmās instances tiesai secina, ka atbildētāja ir veikusi neatliekamus un pietiekami pamatotus saimnieciska un organizatoriska rakstura pasākumus, tālab pastāv nepieciešamie priekšnoteikumi uzteikumam pēc Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta.

[9.2] "Izskatot strīdu par darba devējas uzteikumu sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, vispirms jānoskaidro, vai uzņēmumā ir veikti kādi no Darba likuma 104.panta pirmajā daļā minētajiem pasākumiem, kāds ir bijis to raksturs un ietekme uz attiecīgā darbinieka nodarbinātības noteikumiem." (*Augstākās tiesas 2015.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC 1914/2015 (C33240514) 9.punkts*).

Prasītāja apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa nav ņēmusi vērā, ka atbildētājs ir likvidējis tikai divas no četrām amata vietām un atbrīvojis tikai divus no četriem darbiniekiem, kā arī vērtējums esot veikts tikai starp diviem atbrīvotajiem darbiniekiem, nemaz nevērtējot visus pārējos šī amata darbiniekus, kā arī prasītāja vietā pieņemts cits darbinieks.

[9.2.1] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pārsūdzētajā spriedumā pamatoti norādīts, ka Darba likuma 108.pants uzliek darba devējam pienākumu izvērtēt darbinieku priekšrocības turpināt darba tiesiskās attiecības darbinieku skaita samazināšanas gadījumā. Šādu izvērtējumu nepieciešams veikt starp tiem darbiniekiem, kuri veic tādu pašu vai līdzīgu darbu, gadījumos, ja paredzēts atlaist vienu vai vairākus no šiem darbiniekiem.

Minētais secinājums atbilst judikatūrai: "Darba likuma 108.pantā noteiktais priekšrocību izvērtēšanas pienākums ir saistāms nevis ar amata nosaukumu salīdzināšanu, bet gan izpildāmā darba pienākumu salīdzināšanu." (*Sk. Augstākās tiesas 2016.gada 29.novembra sprieduma lietā Nr. SKC-1627/2016 (C17086515) 11.punktu*)

[9.2.2] Lietā konstatējams, ka kopš 2019.gada /Akciju sabiedrība/ ir pārdošanas vadītāja amats, kurā bija nodarbināts /pers. C/, ar kuru darba tiesiskās attiecības tika izbeigtas 2020.gada 15.janvārī, savukārt /pers. D/ pretēji prasītāja apgalvojumam 2020.gada 23.martā ticis pieņemts darbā/Akciju sabiedrība/par pārdošanas vadītāju /pers. C/ vietā nevis par pārdošanas speciālistu kā prasītājs.

[9.2.3] No atbildētājas pārstāvja rakstveida paskaidrojumiem izriet, ka atbilstoši pielikuma pie Ministru kabineta 2017.gada 23.maija noteikumu Nr.264 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām" 464.punktā noteiktajam, pie atbildētāja strādāja četri darbinieki, kuri uz darba līguma pamata bija darba tiesiskajās attiecībās ar profesiju klasifikatora kodu 3322 09 "Pārdošanas SPECIĀLISTS", bet to darba pienākumi atšķīrās. Proti, divi darbinieki veica pienākumus, kas saistīti ar transportlīdzekļu pārdošanas cenas noteikšanu, bet prasītājs un vēl viens darbinieks veica darba pienākumus, kas saistīti ar transportlīdzekļu tiešu pārdošanu klientiem.

No 2020.gada 31.marta /Akciju sabiedrība/Darba līguma uzteikuma (lietas 19.lapa) Civillietu tiesas kolēģija secina, ka uzteikumā darba devējs ir norādījis uzteikuma pamatojumu: tiek likvidēts viens auto tirdzniecības laukums un divas pārdošanas speciālista amata vietas. Uzteikumā ir atsauce uz /Akciju sabiedrība/ 2020.gada 30.marta valdes lēmumu Nr.R-30/03/2020 "Par atsevišķu amatu darbinieku skaita samazināšanu", no kura izriet, ka tiek likvidētas divas pārdošanas speciālistu, kas veic transportlīdzekļu pārdošanu, amata vietas, un tas skar pārdošanas speciālistus: /pers. A/ un /pers. B/, kuri veic vienādu darbu.

Līdz ar to ir pierādīts, ka pie atbildētājas strādājuši divi pārdošanas speciālisti ar vienādiem darba pienākumiem, proti - prasītājs bija vienīgais pārdošanas speciālists, kurš veica tiešo automašīnu pārdošanu šobrīd likvidētajā auto tirdzniecības laukumā adresē /adrese A/, savukārt /pers. B/ bija vienīgais pārdošanas speciālists, kurš veica tiešo automašīnu pārdošanu laukumā /adrese B/, kura darbība tiek turpināta.

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija analogi pirmās instances tiesai atzīst, ka salīdzināmās pozīcijās ir tikai divi darbinieki – prasītājs un /pers. B/, kuri veica vienādu darbu tikai dažādās tirdzniecības vietās.

[9.3] Darba devējam ir pienākums veikt objektīvu darbinieku darba rezultātu un kvalifikācijas izvērtējumu. "Tā kā likums neparedz noteiktu kārtību, kādā jāveic darbinieku novērtēšana, vai kritērijus, pēc kuriem jāvadās, tiesai, izšķirot strīdu par uzteikuma pamatotību, nav tiesību lemt par vērtējuma atbilstību, taču tās pienākums ir konstatēt, vai objektīva darbinieku novērtēšana vispār ir veikta. Tas jāpierāda darba devējam." (*Augstākās tiesas 2014.gada 5.decembra*

*sprieduma lietā Nr.SKC-2588/2014 (C33370713) 7.punkts*).

[9.3.1] Lietā konstatējams, ka atbildētāja veikusi prasītāja un /pers. B/ darbu rezultātu un kvalifikācijas izvērtēšanu atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmajai daļai un izvērtēšanas rezultātā secinājusi, ka prasītājam ir sliktāki darba rezultāti, jo pārdošanas rezultāti un ikmēneša plāna izpilde tirdzniecības laukumā, kurā strādāja prasītājs, bijuši zemāki, salīdzinot tos ar otra darbinieka, kurš strādāja otrā tirdzniecības laukumā, rezultātiem.

Atbildētāja paskaidro, ka vērtējumā nav salīdzināts darbinieku izglītības līmenis, jo neviens no darbiniekiem, nebija iesniedzis nekādus izglītību/kvalifikāciju apliecinošus dokumentus, bet vērtējums veikts ņemot vērā pārdošanas rādītājus u n /sabiedrība ar ierobežotu atbildību A/ 2019.gada novembrī veiktā pētījuma "Slepenais pircējs" atskaites par apkalpošanas kvalitāti abos atbildētāja tirdzniecības laukumos, kā arī darba kvalitāti, saistībā ar kuru atzīmēts, ka prasītāja kā pārdošanas speciālista kvalifikāciju ietekmējis fakts, ka viņš bija pieļāvis tiešo darba pienākumu neizpildi, par ko viņam 2020.gada 19.februāri tika piemērots rājiens.

[9.3.2] Prasītāja iebildumus, ka nekāds rājiens viņam neesot izteikts, jo prasītājam atbildētāja 2020.gada 13.februārī bija izsniegusi rīkojumu par rājiena izteikšanu, taču pats rājiens nav izsniegts, Civillietu tiesas kolēģija vērtē par nepamatotiem.

Lietā konstatējams, ka prasītājam 2020.gada 19.februāri tika piemērots rājiens, par to atbilstoši Darba likuma 90.panta trešajai daļai, izsniedzot prasītājam rakstveida rīkojumu. Rājiena pamatā ir pārkāpums, jo prasītājs, neievērojot darījuma dokumentu (transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līguma) parakstīšanas kārtību un personīgi nepārliecinoties par personas, kura paraksta dokumentus, identitāti, pieļāva, ka līgumu atbildētāja klienta vietā parakstīja cita persona un tādējādi atbildētājas klients vēlāk neatzina līguma noslēgšanas faktu.

[9.3.3] Apelācijas sūdzībā prasītājs iebildis, ka tiesa nav ņēmusi vērā, ka atbilstoši atbildētājas iesniegtajiem pierādījumiem, prasītājs ir ne tikai pārdevis vairāk automašīnu, nekā /pers. B/, bet arī nopelnījis darba devējam vairāk naudas un arī saņēmis no atbildētāja lielāku atalgojumu nekā pārējie šī amata darbinieki.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā atalgojums un atbildētājas peļņa nav kritēriji darba rezultātu un kvalifikācijas izvērtēšanu atbilstoši Darba likuma 108.panta pirmajai daļai, savukārt prasītāja iebildumi par to, ka viņš pārdevis vairāk automašīnu, nav apstiprinājušies ar lietā gūtajiem pierādījumiem par pārdoto automašīnu skaitu (lietas 48.lapa) un individuālā plāna izpildi. Prasītāja argumenti, ka atbildētājas iesniegtajās tabulās ir norādīti kaut kādi neskaidri atgūšanas procenti no kaut kādiem skaitļiem, ir viņa subjektīvs uzskats, jo no atbildētājas iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem redzami novērtēšanas pamatkritēriji.

[9.4] Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja pirms darba tiesisko attiecību uzteikšanas prasītājam veikusi abu salīdzināmo darbinieku izvērtēšanu, secinot, ka prasītāja darba rezultāti, kvalitāte un prasmes ir sliktākas nekā otram darbiniekam.

Vienlaikus Civillietu tiesas kolēģija secina, ka šim faktam nav izšķirošas nozīmes prasītāja darba attiecību uzteikuma pamatotības izvērtēšanā šādu iemeslu dēļ.

[9.4.1] Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka ar atbildētāja valdes 2020.gada 30.marta lēmumu Nr.R-30/03/2020 ir ticis likvidēts automašīnu tirdzniecības laukums /adrese A/, kurā strādāja prasītājs, kā arī tikušas likvidētas divas pārdošanas amata speciālistu vietas.

Tādējādi darba tiesiskās attiecības ar /Akciju sabiedrība/tika izbeigtas gan prasītājam, gan otram pārdošanas speciālistam /pers. B/, kaut viņa darba rezultāti atzīti par labākiem nekā prasītājam.

[9.4.2] Lietā nav strīda par faktu, ka prasītājam uz darba tiesisko attiecību izbeigšanas dienu izmaksātas visas naudas summas. Tāpat lietā nav strīdu, ka atbildētājas uzņēmumā nebija vakantu vietu, kurās varētu turpmāk nodarbināt prasītāju.

Lietā konstatējams, ka vienlaikus ar prasītāju atbrīvotajam darbiniekam /pers. B/ tika piedāvāts turpināt darba tiesiskās attiecības /Akciju sabiedrība C/ka viņš tam piekritis un uzsācis darba attiecības /Akciju sabiedrība C/

Minētie apstākļi izriet no atbildētāja valdes 2020.gada 30.marta lēmuma Nr.R-30/03/2020 un atbildētājas rakstveida paskaidrojumiem, kuros norādīts, ka atbildētājai ir iespēja piedāvāt vienam darbiniekam darbu citā uzņēmumā, kurā bija brīva viena darba vieta, un tā tika piedāvāta /pers. B/ kā darbiniekam ar labāko novērtējumu.

[9.4.3] Saistībā ar /Akciju sabiedrība/un /Akciju sabiedrība C/ Civillietu tiesas kolēģija no Uzņēmumu reģistra aktuālās informācijas konstatē šādus faktus.

/Akciju sabiedrība C/ (reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/), ar juridisko adresi: /adrese C/, reģistrēta komercreģistrā/datums/. Sabiedrību pārstāv valdes locekle /pers. J/ un valdes priekšsēdētājs /pers. E/ ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību kopīgi ar visiem valdes locekļiem. Kapitālsabiedrības padomi veido padomes priekšsēdētājs /pers. F/, padomes priekšsēdētāja vietniece /pers. G/ un padomes locekļi - /pers. H/ un /pers. I/.

/Akciju sabiedrība/ (reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/), ar juridisko adresi /adrese D/,komercreģistrā reģistrēta /datums/; kapitālsabiedrību pārstāv valdes loceklis /pers. K/ un valdes priekšsēdētājs /pers. E/, kopīgi ar visiem valdes locekļiem ir valdes locekļiem; kapitālsabiedrības padomi veido padomes loceklis /pers. L/, padomes priekšsēdētājs /pers. M/ un padomes priekšsēdētāja vietnieks /pers. H/.

Tādējādi secināms, ka /Akciju sabiedrība C/un /Akciju sabiedrība/ ir dažādas juridiskas personas un līdz ar to par pamatotu atzīstamas atbildētājas norāde, kam piekrīt arī prasītājs, ka /pers. B/ neturpina darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju, bet ar citu darba devēju /Akciju sabiedrība C/

[9.4.4] Lietā nav strīda, ka prasība celta tikai pret /Akciju sabiedrība/ kā atbildētāju. Pret /Akciju sabiedrība C/prasība nav celta, arī /pers. B/ šajā civilprocesā nav lietas dalībnieka statusa.

Civilprocesa likuma 1.pants paredz, ka prasības ir līdzeklis savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzībai tiesā. Tāpat Civilprocesa likumā valda dispozivitātes princips, saskaņā ar kuru prasītājs pats izraugās kādu prasību un pret kādām personām celt, kādus prasījumus šajā prasībā pieteikt, savukārt tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījumu robežas (Civilprocesa likuma 192.pants).

Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģijai nav pamata vērtēt apelatora iebildumus par līgumiskajām attiecībām kādas pastāv starp /Akciju sabiedrība/ un /Akciju sabiedrība C/par darba attiecību, kuras nodibinātas starp /pers. B/ un /Akciju sabiedrība C/to nodibināšanas veidu un atbilstību Darba likuma normām un prasībām (iebildumi šī sprieduma p.4.2.), jo šie iebildumi attiecas uz tādu personu tiesībām un pienākumiem pret kurām prasība nav celta un nekādi prasījumi nav izvirzīti.

[9.5] Konstatējot, ka pārējie apelācijas sūdzības argumenti atkārto prasības argumentus, kuri pamatoti novērtēti pārsūdzētajā spriedumā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājam izsniegtais darba tiesisko attiecību uzteikums atbilst Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta piemērošanas kritērijiem.

Lietā nodibināts, ka atbildētāja, ņemot vērā COVID-19 ietekmi uz transportlīdzekļu tirdzniecības nozari un to, ka divu tuvu esošu tirdzniecības laukumu uzturēšana nav lietderīga, slēgusi vienu no laukumiem, tādējādi īstenojot tādus neatliekamus saimnieciskus un organizatoriskus pasākumus, kas ir par pamatu darbinieku skaita samazināšanai un divu amata vietu likvidēšanai.

Līdz ar to /pers. A/ prasība pret /Akciju sabiedrība/par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas par visu darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu ir noraidāma pilnā apmērā.

Ņemot vērā faktu, ka prasītājs, atbilstoši Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punktam, atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tad tiesas izdevumu piedziņa no viņa valsts ienākumos nav veicama, jo tiesas izdevumu apmaksu uzņemas valsts, savukārt atbildētāja uz tiesas izdevumu esamību nav norādījusi.

[9.6] Saistībā ar pirmās instances tiesas spriedumu Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tajā labi izvērtēti un aprakstīti lietā pastāvošie apstākļi, kā arī izdarīti pamatoti secinājumi par strīda būtību, kā rezultātā apelācijas instances tiesā taisāms analogs spriedums.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 204.[1], 430., 432., 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

**nosprieda**

**noraidīt** /pers. A/ prasību pret /Akciju sabiedrība/ par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas par visu darba piespiedu kavējuma laiku piedziņu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā 30 dienu laikā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 *euro* Latvijas Republikas Augstākās tiesas, reģistrācijas Nr.90000068892, Valsts kases kontā Nr.LV83 TREL 8280 0100 0000 0.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Bebriša

Tiesneši I.Ozola

N.Riņķis